

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
магістр спеціальностей 8.14010101 – «Готельна і ресторанна справа»,
8.14010301 – «Туризмознавство»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні технології в туризмі» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальностей 8.14010101 – «Готельна і ресторанна справа», 8.14010301 – «Туризмознавство») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. М. Влащенко, М. В. Тонкошкур. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 32 с.

Укладачі: Н. М. Влащенко, М. В. Тонкошкур

Рецензент: д.т.н., проф. В. І. Торкатюк

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри туризму і готельного господарства, протокол №1 від 29.08.2011 р.

ЗМІСТ

	Стор.
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни.....	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована література.....	9
1.5. Анотація.....	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів у галузі інноваційного менеджменту.....	12
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	13
2.3. Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями та Темами.....	15
2.4. План лекцій.....	17
2.5. План практичних (семінарських) занять.....	18
2.6. Самостійна робота студентів.....	20
2.7. Контрольні запитання для самодіагностики.....	22
2.8. Індивідуально-консультативна робота.....	24
2.9. Методики активізації процесу навчання.....	25
2.10. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів.....	26
2.11. Список джерел.....	30

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Інноваційні технології в туризмі»

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки	<i>магістр</i>
Спеціальність	8.14010101 «Готельна і ресторанна справа» 8.14010301 – «Туризмознавство»
Статус дисципліни	<i>нормативна</i>
Загальна кількість кредитів/годин:	3/108 (8.14010101 «Готельна і ресторанна справа») 2/72 (8.14010301 – «Туризмознавство»)
Форма підсумкового контролю	<i>Залік</i>

Програма розроблена на основі:

ГСВОУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напряму підготовки 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2009.

ГСВОУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напряму підготовки 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2010.

СВО ХНАМГ – Навчальний план підготовки магістра напряму 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2011.

ГСВОУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напряму підготовки 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2009.

ГСВОУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напряму підготовки 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2010.

СВО ХНАМГ – Навчальний план підготовки магістра напряму 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2011.

1.1. Мета, предмет і місце дисципліни

1.1.1 **Метою дисципліни** є ознайомлення студентів із теоретичними основами інноваційного менеджменту в туризмі, розроблення та запровадження інноваційного туристичного продукту, використання інноваційних технологій в його формуванні, обслуговуванні туристів; застосування нових інформаційних технологій комплектування, просування та продажу турів; формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

1.1.2. **Предмет** вивчення дисципліни – напрями інноваційної діяльності підприємств готельного господарства.

1.1.3. **Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:** вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на вивчення дисциплін «Організація туристичних подорожей», «Менеджмент», «Туроперейтинг».

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. „ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ”

(3 кредити / 108 години) 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»

(2 кредити / 72 години) 8.14010301 – «Туризмознавство»

Змістовий модуль 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму

(2 кредити / 72 години) 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»

(1 кредит / 36 годин) 8.14010301 – «Туризмознавство»

Тема 1. Теорії інноваційного розвитку

Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму, підхід до формування інноваційного комплексу туризму.

Циклічний розвиток економіки. Дослідження М.Д. Кондратьєва. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера. Технологічні устрої розвитку та еволюція інноваційних теорій. Інноваційний пат. Теорія кризи. Теорія росту П. Ромера.

Роль підприємця в інноваційних процесах. Підприємницька діяльність в туризмі та зміна управлінських парадигм в туристичних організаціях.

Види інновацій в туризмі за класифікаційними ознаками: за сферою застосування, за масштабами розповсюдження, за характером змін, за предметом застосування, за ступенем реактивності, за ступенем формування і впровадження, за тривалістю життєвого циклу інновації, за формою організації інноваційного процесу (імплементації), за повнотою інноваційного процесу і ступенем новизни, за характером процесу інноваційної діяльності, за ступенем інноваційних змін, відносно попереднього стану процесу (системи). Життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі

Структура і стадії інноваційних процесів: нововведення; інноваційна діяльність; державна інноваційна політика; інноваційний потенціал; інноваційна сфера; інноваційна інфраструктура; інноваційні програми.

Об'єкти інноваційної діяльності в туризмі. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. Транснаціоналізація процесу туристичного виробництва.

Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Нові форми управління в туризмі: управління за контрактом, ділове партнерство, синдиціювання, корпоратизація, мережі та консорціуми, альянси та ін.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Джерела інноваційних можливостей та формування інноваційної політики.

Цілі і принципи діагностування інноваційного потенціалу туристичного підприємства. Методика діагностування інноваційного потенціалу туристської організації. Розробка основних напрямів діагностики потенціалу туристської організації. Динамічне моделювання туристичного бізнесу. Управління інноваціями. Управління знаннями.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності

Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні виникнення і розповсюдженні інновацій.

Принципи гармонійного розвитку туризму. Національна інноваційна система. Державна підтримка і стимулювання Інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у технологічно-розвинених країнах світу. Методи активізації інноваційного процесу.

Система державного регулювання інноваційних процесів в Україні. Організація науки і науково-технічних досліджень у сфері туризму. Напрями інноваційної стратегії сталого розвитку туризму.

Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування

Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. Туристичні інформаційні термінали: наповнення, умови користування.

ІТ-рішення для туристичних компаній: пошукові системи, автоматичні модулі сайтів туроператорів (установка модулів продажу, пошуку пакетних турів та екскурсійних програм; каталогів готелів; підбору турів, турів зі знижками (горячих турів), рейтингу популярності курортів/готелів (мінімальні ціни, вітрина турів та ін.).

Геоінформаційні технології (ГІС-технології). Тенденції розвитку моделей даних в ГІС. Електронні карти і атласи. Можливості ГІС для складання спеціалізованих схем маршрутів. ГІС і Internet.

Глобальні розподільні системи. Автоматизація туристичного офісу.

Віртуалізація інформаційного забезпечення туриста. Віртуальні подорожі.

Автоматизовані системи бронювання і резервування в туризмі. Склад послуг різних систем бронювання і резервування. Інформаційні системи бронювання мережі туристичних агентств. Соціальні мережі як засіб інформування про тури. Мережі туристичної контактної реклами. Таргетінг. Електронні магазини товарів для туризму.

Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі

(1 кредит / 36 годин) 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»

(1 кредит / 36 годин) 8.14010301 – «Туризмознавство»

Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі

Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту. Продукт-захід, продукт-регіон, продукт-місцевість, продукт-товар, продукт-бренд та ін.

Диверсифікація видів міжнародного туризму. Особливості екстремального туризму. Нові види та форми організації подорожей: *Сухопутний туризм*: трекінг, альпінізм, велосипедний туризм, лижний туризм, гірські лижі, верховий туризм, джипінг. Пригодницькі тури та екзотик-тури, спелеотуризм. *Повітряний туризм, відпочинок і розваги*: планеризм, баллонінг, парашютінг, кайтінг. Авіа-

ційній туризм. Космотуризм. *Водний туризм*: рафтинг, подорожі на гребних і вітрильних судах; екзотичні плавзасоби (на підводних човнах, катання по морських хвилях, риболовні екстрим-тури, дайвінг) та ін. *Археологічні і палеонтологічні екскурсії*. Релігійний туризм. Етнографічні тури. Мілітарі-тури. Хоббі-тури. *Лікувальний туризм*. Музеї нових профілів. Новинки туристичних видань. Нові продукти івентивного туризму, курортного відпочинку., Спа та велнес туризму. Система клубного відпочинку таймшер.

Маркетингові інновації в туризмі: інновації в дослідженні туристичного ринку, продукту, споживачів, конкурентів; інновації в маркетингових комунікаціях; інновації в маркетинговій ціновій політиці; інновації в маркетингу продуктової політики; інновації в інформаційних технологіях; інновації в маркетингу збуту.

Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, в готелях, на курортах.

Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності

Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як товар. Використання прав на інтелектуальну власність у сфері туризму. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інноваційні конфлікти та можливості їх рішення.

Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі

Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства. Сутність і структура фінансового механізму. Принципи побудови механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Економічна основи, джерела, форми і методи фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Власні ресурси туристичних підприємств / корпорацій / альянсів. Використання банківських ресурсів. Розвиток венчурного капіталу. Міжнародні інвестиції.

Макроекономічні джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку: державні замовлення та урядові закупівлі, соціальні фонди в туризмі; кредити під гарантію уряду, податкові стимули та бюджетне фінансування івентивних заходів в туризмі, підтримка експорту національного туристичного продукту; можливості донорського фінансування інноваційних проектів.

Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінки ефективності інновацій в туризмі.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Освітньо-кваліфікаційні вимоги, які формує вивчення цієї дисципліни, наведені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Здійснювати критичний аналіз теорій інноваційного розвитку, характеризувати інноваційні ознаки та форми розвитку економіки	соціально-виробнича	планувальна
Обґрунтовувати необхідність застосування методів прогнозування і планування нововведень на рівні готельних підприємств як інструментарію реалізації інноваційних технологій	виробнича	планувальна
Визначати основні вимоги до побудови системи організаційних, соціальних, інфраструктурних, технологічних та економічних інновацій готельних підприємств	соціально-виробнича	організаційна
Опанувати методологічні основи комплексної оцінки ефективності інновацій на макроекономічному і локальному рівнях, а також вимоги до системи показників ефективності	виробнича	організаційна
Самостійно із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій аналізувати, узагальнювати, систематизувати й критично оцінювати результати досліджень	соціально-виробнича	організаційна
Генерувати нові ідеї, виявляти фундаментальні проблеми й формулювати завдання та визначати шляхи дослідження	соціально-виробнича	організаційна
Формувати банк стандартів, технічних умов, слідкувати за змінами у них	виробнича	організаційна
Організовувати порівняльно-аналітичний моніторинг споживчої якості продукції конкурентів, дослідження реакції споживачів на якість продукції	виробнича	організаційна
На основі маркетингового підходу вносити рекомендації по введенню нових чи зміні існуючих вимог до якості	соціально-виробнича	організаційна

1.4. Рекомендована література

Див. робочу програму навчальної дисципліни.

1.5. Анотація

Анотація до програми навчальної дисципліни

„Інноваційні технології в туризмі”

Мета: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними технологіями в готельному господарстві, заснованими на результатах наукових досліджень у галузі.

Предмет: напрями інноваційної діяльності підприємств готельного господарства.

Модуль 1. *Інноваційні технології в туризмі.*

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму.

ЗМ 2. Реалізація інноваційних технологій у туризмі.

Annotation of the program of educational discipline

„Innovative technologies in a tourism”

Purpose: *study of the modern theoretical bases and practical skills of organization and management innovative technologies in a hotel economy, based on the industry scientific research results.*

Object: *Innovative directions of activity for hotel enterprises economy.*

Module 1. *Innovative technologies in a hotel economy.*

Content modules (CM):

CM 1. Innovative activity organization for tourism enterprises.

CM 2. Innovative technologies realization in the tourism economy.

Аннотация к программе учебной дисциплины

„Инновационные технологии в туризме”

Цель: *овладение современными теоретическими основами и практическими навыками организации и управления инновационными технологиями в гостиничном хозяйстве, основанными на результатах научных исследований в отрасли.*

Предмет: *направления инновационной деятельности предприятий гостиничного хозяйства.*

Модуль 1. *Инновационные технологии в туризме.*

Содержательные модули (СМ):

СМ 1. Организация инновационной деятельности предприятий туризма.

СМ 2. Реализация инновационных технологий в туризме.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ”

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними технологіями в готельному господарстві, заснованими на результатах наукових досліджень у галузі.

Предмет вивчення дисципліни – напрями інноваційної діяльності підприємств готельного господарства.

Основними завданнями у сфері готельного бізнесу стають здобуття конкурентних переваг і підвищення конкурентоспроможності підприємств, створення стабільної клієнтури через уміння знайти свого клієнта, пошук нових шляхів розвитку, постійне оновлення власної політики з урахуванням динамічного ринку готельних послуг, що розвивається.

Інноваційні технології в готельному господарстві повинні створити необхідні умови для розширення, прискорення і підвищення ефективності формування і реалізації різних інновацій (продуктових, технологічних, соціальних і т.д.), спрямованих на розробку і впровадження конкурентоспроможного продукту на рівні міжнародних стандартів.

Дисципліна “Інноваційні технології в туризмі” надає студентам знання про застосування теоретичних аспектів інноваційного менеджменту в практичній діяльності, про спектр новітніх технологій в сфері готельних послуг у розрізі організаційних, соціальних, інфраструктурних, технологічних, економічних інновацій.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця: вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на вивчення дисциплін «Організація туристичних подорожей», «Менеджмент», «Туроперейтинг».

Робоча програма розроблена на основі:

ГСВОУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напрямку підготовки 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2009.

ГСВОУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напрямку підготовки 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2010.

СВО ХНАМГ – Навчальний план підготовки магістра напрямку 140101 „Готельно-ресторанна справа” за спеціальністю 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», 2011.

ГСВОУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напрямку підготовки 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2009.

ГСВОУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напрямку підготовки 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2010.

СВО ХНАМГ – Навчальний план підготовки магістра напрям 140103 „Туризмознавство” за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство», 2011.

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена в табл. 2.1, 2.2, розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями й видами навчальної роботи – в табл. 2.3.

Таблиця 2.1 – Структура навчальної дисципліни (спеціальність 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»)

Характеристика дисципліни: підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS – 3: у тому числі: модулів – 1	140101 „Готельно-ресторанна справа”	Нормативна Рік підготовки: 5. Семестр: 9.
Кількість годин: Усього – 108 годин; за змістовими модулями: ЗМ 1 – 72 годин; ЗМ 2 – 36 годин.	Шифр і назва спеціальності: 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»	Лекцій: кількість годин – 12 Практичні (семінарські): кількість годин – 12 Лабораторні – 24; Самостійна робота: кількість годин – 60
Кількість тижнів викладання дисципліни: 12. Кількість годин на тиждень – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: залік

Таблиця 2.2 – Структура навчальної дисципліни (спеціальність 8.14010301 «Туризмознавство»)

Характеристика дисципліни: підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS – 2: у тому числі: модулів – 1	140103 „Туризмознавство”	Нормативна Рік підготовки: 5. Семестр: 9.
Кількість годин: Усього – 72 години; за змістовими модулями: ЗМ 1 – 36 годин; ЗМ 2 – 36 годин.	Шифр і назва спеціальності: 8.14010301 «Туризмознавство»	Лекцій: кількість годин – 12 Практичні (семінарські): кількість годин – 24 Самостійна робота: кількість годин – 36
Кількість тижнів викладання дисципліни: 12. Кількість годин на тиждень – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: залік

Таблиця 2.2 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями й видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура)	Всього кредит / годин	Семестр	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб	КП/КР	РГР		
8.14010101	3/108	2	48	12	12	24	60					10
8.14010301	2/72	2	36	12	24	24	36					10

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських), лабораторних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Всі види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів в галузі інноваційного менеджменту

„Інноваційні технології в туризмі” є нормативною дисципліною.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: дисципліна безпосередньо спирається на знання та навички, які студенти отримують під час вивчення згідно з ПП наступних дисциплін «Організація туристичних подорожей», «Менеджмент», «Туроперейтинг».

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно **знати:**

- порядок здійснення критичного аналізу теорій інноваційного розвитку, характеристику інноваційних ознак та форм розвитку економіки;
- необхідність застосування методів прогнозування і планування нововведень на рівні готельних підприємств як інструментарію реалізації інноваційних технологій;
- основні вимоги до побудови системи організаційних, соціальних, інфра-структурних, технологічних та економічних інновацій готельних підприємств;
- методологічні основи комплексної оцінки ефективності інновацій на макроекономічному і локальному рівнях, а також вимоги до системи показників ефективності.

Вміти:

- самостійно із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій аналізувати, узагальнювати, систематизувати й критично оцінювати результати досліджень;

- бути здатними до професійної адаптації, навчання новим технологіям, відповідати за якість виконуваних робіт і наукову вірогідність результатів;
- генерувати нові ідеї, виявляти фундаментальні проблеми й формулювати завдання та визначати шляхи дослідження.

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти МОНМС України на базі освітньо-професійної підготовки магістра.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни „Інноваційні технології в туризмі” студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом та обсягом кожного змістового модуля, формами й методами навчання, з усіма видами й методами контролю знань і методикою оцінювання цих знань з самого початку вивчення дисципліни.

Тематичний план дисципліни „Інноваційні технології в туризмі” складається з одного модуля, який логічно зв’язує два змістових модулі за змістом і взаємозв’язками.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні (семінарські), лабораторні заняття, самостійна робота студента, у т.ч. виконання розрахунково-графічної роботи (РГР), контрольні заходи. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 2.4, 2.5.

Таблиця 2.4 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни (спеціальність 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»)

Тема	Кількість годин				
	Лекції	ПЗ (семінарські)	Лабораторні	РГР	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 Інноваційні технології в готельному господарстві					
ЗМ1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму					
Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	2	-			9
Тема 2 Інноваційні процеси в туризмі	2	2	22		9
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	2	2			9
Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	2	2			9
Разом годин за ЗМ 1	8	6	22		36

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі					
Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі	1	2	2		8
Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності	1	2			8
Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі	2	2			8
Разом годин за ЗМ 2	4	6	2		24
Всього годин	12	12	24		60

Таблиця 2.5 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни (спеціальність 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа»)

Тема	Кількість годин				
	Лекції	ПЗ (семін.)	Лабораторні	РГР	Самостійна робота
Модуль 1 Інноваційні технології в готельному господарстві					
ЗМ1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму					
Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	2	-			4
Тема 2 Інноваційні процеси в туризмі	2	4			4
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	2	4			4
Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	2	4			4
Разом годин за ЗМ 1	8	12			16
Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі					
Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі	1	4			4
Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності	1	4			8
Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі	2	4			8
Разом годин за ЗМ 2	4	12			20
Всього годин	12	24			36

2.3. Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями й темами

Модуль 1 «Інноваційні технології в готельному господарстві»

ЗМ 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму (1 кредит / 36 годин)

Тема 1. Теорії інноваційного розвитку

Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму, підхід до формування інноваційного комплексу туризму.

Циклічний розвиток економіки. Дослідження М.Д. Кондратьєва. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера. Технологічні устрої розвитку та еволюція інноваційних теорій. Інноваційний пат. Теорія кризи. Теорія росту П. Ромера.

Роль підприємця в інноваційних процесах. Підприємницька діяльність в туризмі та зміна управлінських парадигм в туристичних організаціях.

Види інновацій в туризмі за класифікаційними ознаками: за сферою застосування, за масштабами розповсюдження, за характером змін, за предметом застосування, за ступенем реактивності, за ступенем формування і впровадження, за тривалістю життєвого циклу інновації, за формою організації інноваційного процесу (імплементації), за повнотою інноваційного процесу і ступенем новизни, за характером процесу інноваційної діяльності, за ступенем інноваційних змін, відносно попереднього стану процесу (системи). Життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі

Структура і стадії інноваційних процесів: нововведення; інноваційна діяльність; державна інноваційна політика; інноваційний потенціал; інноваційна сфера; інноваційна інфраструктура; інноваційні програми.

Об'єкти інноваційної діяльності в туризмі. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. Транснаціоналізація процесу туристичного виробництва.

Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Нові форми управління в туризмі: управління за контрактом, ділове партнерство, синдиціювання, корпоратизація, мережі та консорціуми, альянси та ін.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Джерела інноваційних можливостей та формування інноваційної політики.

Цілі і принципи діагностування інноваційного потенціалу туристичного підприємства. Методика діагностування інноваційного потенціалу туристської організації. Розробка основних напрямів діагностики потенціалу туристської організації. Динамічне моделювання туристичного бізнесу. Управління інноваціями. Управління знаннями.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності

Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяль-

ності. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні виникнення і розповсюдженні інновацій.

Принципи гармонійного розвитку туризму. Національна інноваційна система. Державна підтримка і стимулювання Інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у технологічно-розвинених країнах світу. Методи активізації інноваційного процесу.

Система державного регулювання інноваційних процесів в Україні. Організація науки і науково-технічних досліджень у сфері туризму. Напрями інноваційної стратегії сталого розвитку туризму.

Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування

Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. Туристичні інформаційні термінали: наповнення, умови користування.

ІТ-рішення для туристичних компаній: пошукові системи, автоматичні модулі сайтів туроператорів (установка модулів продажу, пошуку пакетних турів та екскурсійних програм; каталогів готелів; підбору турів, турів зі знижками (горячих турів), рейтингу популярності курортів/готелів (мінімальні ціни, вітрина турів та ін.).

Геоінформаційні технології (ГІС-технології). Тенденції розвитку моделей даних в ГІС. Електронні карти і атласи. Можливості ГІС для складання спеціалізованих схем маршрутів. ГІС і Internet.

Глобальні розподільні системи. Автоматизація туристичного офісу.

Віртуалізація інформаційного забезпечення туриста. Віртуальні подорожі.

Автоматизовані системи бронювання і резервування в туризмі. Склад послуг різних систем бронювання і резервування. Інформаційні системи бронювання мережі туристичних агентств. Соціальні мережі як засіб інформування про тури. Мережі туристичної контактної реклами. Таргетінг. Електронні магазини товарів для туризму.

ЗМ 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі

(1 кредит / 36 годин)

Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі

Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту. Продукт-захід, продукт-регіон, продукт-місцевість, продукт-товар, продукт-бренд та ін.

Диверсифікація видів міжнародного туризму. Особливості екстремального туризму. Нові види та форми організації подорожей: *Сухопутний туризм*: трекінг, альпінізм, велосипедний туризм, лижний туризм, гірські лижі, верховий туризм, джипінг. Пригодницькі тури та екзотик-тури, спелеотуризм. *Повітряний туризм, відпочинок і розваги*: планеризм, баллонінг, парашютінг, кайтінг. Авіаційний туризм. Космотуризм. *Водний туризм*: рафтинг, подорожі на гребних і вітрильних судах; екзотичні плавзасоби (на підводних човнах, катання по морських хвилях, риболовні екстрим-тури, дайвінг) та ін. *Археологічні і палеонто-*

логічні екскурсії. Релігійний туризм. Етнографічні тури. Мілітарі-тури. Хоббі-тури. Лікувальний туризм. Музеї нових профілів. Новинки туристичних видань. Нові продукти івентивного туризму, курортного відпочинку., Спа та велнес туризму. Система клубного відпочинку таймшер.

Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, в готелях, на курортах.

Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності

Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як товар. Використання прав на інтелектуальну власність у сфері туризму. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інноваційні конфлікти та можливості їх рішення.

Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій

в туризмі

Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства. Сутність і структура фінансового механізму. Принципи побудови механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Економічна основи, джерела, форми і методи фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Власні ресурси туристичних підприємств / корпорацій / альянсів. Використання банківських ресурсів. Розвиток венчурного капіталу. Міжнародні інвестиції.

Макроекономічні джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку: державні замовлення та урядові закупівлі, соціальні фонди в туризмі; кредити під гарантію уряду, податкові стимули та бюджетне фінансування івентивних заходів в туризмі, підтримка експорту національного туристичного продукту; можливості донорського фінансування інноваційних проектів.

Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінки ефективності інновацій в туризмі.

2.4. План лекцій

Модуль 1 «Інноваційні технології в туризмі»

ЗМ 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму

Тема 1. Теорії інноваційного розвитку

- 1.1. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму.
- 1.2. Види інновацій в туризмі за класифікаційними ознаками.

Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі

- 2.1. Структура і стадії інноваційних процесів.
- 2.2. Інновації в управлінні туристичними підприємствами.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності

3.1. Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі.

3.2. Національна інноваційна система та державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів.

Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування

4.1. Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі.

4.2. IT-рішення для туристичних компаній

4.3. Геоінформаційні технології (ГІС-технології).

4.4. Глобальні розподільні системи. Автоматизація туристичного офісу.

ЗМ 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі

(1 кредит / 36 годин)

Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі

5.1. Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту.

5.2. Диверсифікація видів міжнародного туризму.

5.3. Маркетингові інновації в туризмі.

5.4. Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, в готелях, на курортах.

Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності

6.1. Інтелектуальна власність в інноваційних процесах.

6.2. Інноваційні конфлікти та можливості їх рішення.

Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі

7.1. Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства

7.2. Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінки ефективності інновацій в туризмі.

2.5. План практичних (семінарських) занять

Теми практичних (семінарських) занять

Практичне (семінарське) заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекціях, під час самостійного вивчення матеріалу дисципліни та при виконанні розрахунково-графічного завдання.

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь та навичок виконання певних видів роботи, а саме проведення аналізу й подання обґрунтованих висновків щодо інноваційних процесів, без яких неможливий сталий розвиток підприємства в умовах ринкової економіки.

За кожною темою викладач проводить семінарське заняття, на якому організує обговорення зі студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою, формує у студентів вміння і навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно сформованих завдань.

Завдання містить проведення попереднього контролювання знань умінь та навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку та оцінювання знань.

Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані студентом під час семінарських занять, враховують при виставленні поточної оцінки за змістовими модулями з навчальної дисципліни „Інноваційні технології в туризмі”.

Проведення практичного заняття базується на попередньо підготовленому матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, пакети завдань різного ступеня складності для розв'язання їх студентами на занятті.

План проведення практичних (семінарських) занять наведений в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – План проведення практичних (семінарських) занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
Модуль 1 Інноваційні технології в туризмі			
Змістовий модуль 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму			
1	2	3	4
Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	1.1. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму. 1.2. Види інновацій в туризмі за класифікаційними ознаками.	-	основна [4, 6]; додаткова [2, 3, 5, 7, 8].
Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі	2.1. Структура і стадії інноваційних процесів. 2.2. Інновації в управлінні туристичними підприємствами.	2 / 4	основна [4, 6] додаткова [10 – 12].
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	3.1. Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. 3.2. Національна інноваційна система та державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів.	2 / 4	основна [4, 6]; додаткова [2, 3, 5].

1	2	3	4
Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	4.1. Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. 4.2. IT-рішення для туристичних компаній 4.3. Геоінформаційні технології (ГІС-технології). 4.4. Глобальні розподільні системи. Автоматизація туристичного офісу.	2 / 4	основна [4, 6]; додаткова [5, 7, 8].
Всього за ЗМ 1:		6/12	
Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі			
Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі	5.1. Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту. 5.2. Диверсифікація видів міжнародного туризму. 5.3. Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, в готелях, на курортах.	2 / 4	основна [1, 3, 5]; додаткова [1, 4, 10].
Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності	6.1. Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. 6.2. Інноваційні конфлікти та можливості їх рішення.	2 / 4	нормативна [2, 3] основна [4, 6]; додаткова [4, 9].
Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі	7.1. Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства 7.2. Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінки ефективності інновацій в туризмі.	2 / 4	нормативна [2, 3] основна [4, 6]; додаткова [4, 5, 9].
Всього за ЗМ 2:		6/12	
Всього за модулем 1:		12/24	

2.6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Перелік питань для самостійного опрацювання наведено в табл. 2.7.

Основним є робота студентів з вітчизняною та закордонною літературою, нормативними актами у сфері інноваційної діяльності. Самостійна робота є інструментом опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основними видами самостійної роботи є:

- обов'язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого під час лекцій;
- опрацювання та вивчення інформації з літератури, рекомендованої до вивчення;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, дискусій, роботи, в групах, опитування, тестування;
- контрольна перевірка кожним студентом якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю;
- робота над розрахунково-графічним завданням.

Таблиця 2.7 – Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
Модуль 1 Інноваційні технології в турзмі			
ЗМ 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму			
Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	1.1. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму. 1.2. Види інновацій в туризмі за класифікаційними ознаками.	5	основна [4, 6]; додаткова [2, 3, 5, 7, 8].
Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі	2.1. Структура і стадії інноваційних процесів. 2.2. Інновації в управлінні туристичними підприємствами.	5	основна [4, 6] додаткова [10 – 12].
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	3.1. Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. 3.2. Національна інноваційна система та державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів.	3	основна [4, 6]; додаткова [2, 3, 5].
Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	4.1. Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. 4.2. IT-рішення для туристичних компаній 4.3. Геоінформаційні технології 4.4. Глобальні розподільні системи. Автоматизація туристичного офісу.	3	основна [4, 6]; додаткова [5, 7, 8].
Всього за ЗМ 1:		16	
Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі			
Всього за ЗМ 2:		0	
Всього за модулем 1:		16	

2.7. Контрольні запитання для самодіагностики

Модуль 1 Інноваційні технології в туризмі

ЗМ 1. Організація інноваційної діяльності підприємств туризму

1. Охарактеризуйте процес становлення поняття «інновація» та його основні визначення.
2. Наведіть теорії інноваційного розвитку.
3. Які типи інновацій у готельному господарстві Ви знаєте?
4. В чому полягає відтворювальна спрямованість готельного господарства інформаційно-технологічного типу?
5. Охарактеризуйте розвиток національно-економічних інноваційних систем у готельному господарстві.
6. В чому полягає сутність кризи індустріалізації і неминучість інновацій?
7. Наведіть загальні ознаки кризи у готельному господарстві.
8. Охарактеризуйте економічні і соціальні ознаки технологічної революції.
9. Визначте сутнісну характеристику інновацій, інноваційних продукції та послуг.
10. Охарактеризуйте класифікаційні ознаки інновацій та інноваційні пріоритети українських підприємств готельного господарства.
11. Які класифікаційні групи методів прогнозування Ви знаєте?
12. Опишіть основні етапи прогнозування інноваційної діяльності готельних підприємств.
13. Охарактеризуйте прогнози зміни ринку на основі дослідження поточного попиту, попиту в минулому.
14. В чому полягає сутність прогнозування на експериментальній основі.
15. Охарактеризуйте прогнозування на основі намірів і думок експертів.
16. Визначте методи пошуку інноваційних ідей, організація творчого процесу.
17. Наведіть особливості пошуку джерел і генерації ідей.
18. Визначте основні етапи творчого процесу.
19. Охарактеризуйте засоби, що сприяють генерації ідей.
20. Наведіть структуру пізнавального процесу.
21. В чому полягає сутність системи планування інновацій у сфері готельного господарства?
22. Визначте види планів за цільовою орієнтацією, предметом, рівнем, змістом і періодом планування.
23. Охарактеризуйте систему відбору інноваційних ідей.
24. Визначте концептуальні положення кадрового, інформаційного, фінансового забезпечення науково-інноваційної діяльності.
25. Охарактеризуйте процес підготовки і перепідготовки кадрів готельного підприємства для науково-технічної і інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки.
26. Наведіть організаційну структуру інноваційного колективу.

27. Наведіть приклади застосування нових методів у процесі управління персоналом готелю, організації надання готельних послуг.

28. Охарактеризуйте новітні підходи до організації маркетингової діяльності готельних підприємств.

29. Визначте особливості застосування інновацій у процес просування готельного продукту.

30. Охарактеризуйте новітні методи організації системи менеджменту готельного підприємства, створення іміджу.

31. Які PR-технології Ви знаєте, які з них використовуються у сфері готельного господарства?

32. Визначте нові форми і методи продуктивної активізації зайнятих у сфері надання готельних послуг.

33. Наведіть новітні методи соціального стимулювання праці персоналу готелю.

34. Охарактеризуйте вимоги до будівель та споруд підприємств сервісу.

35. Наведіть загальні відомості про будівництво, реконструкцію і технічне переозброєння готельних підприємств.

36. Охарактеризуйте новітні тенденції в переплануванні приміщень та модернізації будівель готелю.

37. У чому полягає сутність дослідження ринку матеріалів для ремонту, реконструкції та модернізації готельних підприємств?

38. Визначте сучасні вимоги до будівельних матеріалів.

39. Наведіть особливості оцінювання технічного рівня готелів.

40. Охарактеризуйте застосування новітніх систем опалення, водопостачання, повітряного обміну, штучного освітлення на підприємствах готельного господарства.

41. Які новітні системи забезпечення безпеки готельних підприємств та вимоги до їх експлуатації Ви знаєте?

42. Охарактеризуйте новітні прогресивні методи бронювання місць у готелі, реєстрації гостей та обліку послуг, що надаються клієнтам.

43. Наведіть приклади інновацій в обслуговуванні гостей поверховими службами.

44. Охарактеризуйте новітні технічні засоби та системи, що забезпечують процес прибирання номерного фонду та нежилых приміщень готелю.

45. У чому полягає сутність впровадження інновацій у сферу надання додаткових послуг?

46. Охарактеризуйте новітні інформаційних системи, які впроваджуються в діяльність готельних підприємств.

47. Наведіть об'єкти економічних інновацій у сфері готельного господарства на рівні країни, регіону, підприємства.

48. Визначте нові методи управління капіталом, ефективністю діяльності готельних підприємств шляхом реалізації функцій прогнозування, бізнес-планування, фінансування, ціноутворення, споживання, заощадження.

49. Охарактеризуйте інноваційні методи залучення інвестицій у сферу готельного господарства.

50. Наведіть умови використання ресурсів місцевих підприємницьких структур, інвестицій із інших регіонів і країн.

Змістовий модуль 2. Реалізація інноваційних технологій в туризмі

1. Наведіть послідовність дослідження і пошуку джерел, формування інформаційної бази для створення інноваційних проектів.
2. Охарактеризуйте процес оцінювання альтернатив інноваційних ідей.
3. Наведіть послідовність процесу проектування інноваційних продуктів (послуг) і процесів.
4. Охарактеризуйте види планових розрахунків: продуктово-тематичний, техніко-економічний, об'ємно-календарний.
5. У чому полягає сутність розроблення концепції інноваційного проекту.
6. Охарактеризуйте зміст і етапи розроблення концепції інноваційного проекту готельного підприємства.
7. У чому полягає сутність організації менеджменту та регулювання впровадження інноваційної програми?
8. Визначте джерела і механізми фінансування інноваційної діяльності.
9. Охарактеризуйте перспективні джерела фінансування (лізинг, венчурне фінансування).
10. Охарактеризуйте засади оцінювання ефективності інновацій в умовах ринку (економічні, політичні, соціальні).
11. Наведіть загальні показники ефекту та ефективності інновацій у готельному господарстві.
12. Охарактеризуйте споживчий ринок як індикатор ефективності інноваційних заходів.
13. Наведіть рівні ефективності інноваційних проектів.
14. Визначте вимоги до системи показників ефективності інновацій.
15. Які види ефектів упровадження інновацій Ви знаєте?
16. Охарактеризуйте показники і методи оцінювання ефективності інновацій на підприємстві.
17. Наведіть послідовність оцінювання ефективності витрат готелю до та після впровадження інновацій.
18. У чому полягає сутність оцінювання ефективності інноваційного проекту готельного підприємства?
19. У чому полягає сутність оцінювання ризику реалізації інноваційного проекту?
20. Охарактеризуйте ринкові позиції підприємства готельного господарства та інноваційні перспективи.

2.8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, перевірки вико-

наних індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо. Формами організації ІКР є:

1. За засвоєнням теоретичного матеріалу:
 - консультації індивідуальні (запитання-відповідь);
 - консультації групові (розгляд типових прикладів - ситуацій).
2. За засвоєнням практичного матеріалу:
 - консультації індивідуальні та групові.
3. Для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:
 - індивідуальний захист виконаних робіт;
 - підготовка реферату для виступу на (науковому) семінарі;
 - підготовка реферату для виступу на науковій конференції.

2.9. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни „Інноваційні технології в туризмі” з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування активних та інтерактивних методів навчання та міні-лекцій, семінарів в активній формі, кейс-методу (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції (ПЛ) спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розміркування, яке відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.	ПЛ з питань: 1. Економічна глобалізація готельного бізнесу на інтелектуальній основі (за темою 1) 2. Сутність і принципи планування інновацій (за темою 2)
Міні-лекції (МЛ) характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень.	МЛ з питань: 1. Організаційні інновації в готельному господарстві (за темою 3) 2. Інфраструктурні інновації в готельному господарстві (за темою 3)
Кейс-метод (КМ) (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій.	КМ з питань: 1. Проектування інноваційних продуктів (послуг) (за темою 4). 2. Методологічні основи оцінювання ефективності інновацій (за темою 5)

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється в:

- високій мотивації студентів;
- закріпленні теоретичних знань на практиці;
- підвищенні самосвідомості студентів;
- виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення;
- виробленні здатності до колективних рішень;
- виробленні здатності до соціальної інтеграції;
- придбанні навичок вирішення конфліктів;
- розвитку здібностей до компромісів.

Разом з проблемними лекціями, міні-лекціями та кейс-методом використовують **роботу у малих групах**, яка дає змогу структурувати лекційні або практичні (семінарські) заняття за формою та змістом, створює можливість для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (при використанні проблемної лекції) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групі по 5 – 6 чоловік й презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентація – виступ перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрацій нових товарів і послуг. При проведенні презентації також відбувається обмін досвідом, який студенти набули при роботі в певній малій групі.

Семінари – дискусії передбачають обмін думками й поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, навчають адекватно оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі відтворювання певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

2.10. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою дисципліни „Інноваційні технології в готельному господарстві” передбачають лекційні, практичні (семінарські) заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи для студентів денного навчання включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

- оцінювання знань студента під час практичних (семінарських) занять;
- виконання розрахунково-графічного завдання;

- проведення поточного контролю (опитування або письмові завдання);
- проведення контролю знань за змістовними модулями;
- проведення підсумкового (письмового) іспиту.

Загальна оцінка за змістовий модуль складається з поточних оцінок, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять та оцінок за змістові модулі.

Загальна (модульна) оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне оцінок за змістовні модулі, оцінки за виконання індивідуального завдання та оцінки за результатами підсумкового іспиту.

Оцінювання знань студента здійснюється під час практичних (семінарських) занять та виконання індивідуальних завдань і проводиться за 4 – бальною шкалою за такими критеріями:

1. розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;
2. ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
3. ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
4. уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, що винесені на розгляд в аудиторії;
5. логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Оцінювання знань студента проводиться за 4 - бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:
 - укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
 - викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;
 - вміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її і обґрунтувати ухвалені рішення;
 - впевнено відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії й без зауважень з їх боку.
2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:
 - укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
 - викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;
 - не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;
 - вміти обґрунтувати ухвалені рішення;
 - добре відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії.
3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції по її рішенню;
 - позитивно відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії;
 - допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні

бути правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Знання матеріалу оцінюється за 4 – бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	91 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	81 – 90
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	71 – 80
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	61 – 70
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	51 – 60
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	26 – 50
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	від 0 – 25

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів - поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання індивідуальне навчально-дослідного завдання;
- виконання проміжного контролю;
- виконання модульного контрольного завдання.

Знання оцінюється за 5 – бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS. При оцінюванні практичних завдань увага приділяється

також їх якості й самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась вимога не буде виконана, то оцінка знижується.

Проміжний модульний контроль і проведення контролю за змістовними модулями (ЗМ) - проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді усного або письмового контролю. Проміжний модульний контроль проводиться двічі по закінченню кожного з змістовних модулів.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини. Контроль за ЗМ проводиться у письмовій формі після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконано практичні (семінарські) завдання в межах кожного з двох ЗМ (рис. 2.1).

<p style="text-align: center;">Завдання для проведення модульного контролю за ЗМ 1 з дисципліни „Інноваційні технології в готельному господарстві”</p> <p style="text-align: center;">Варіант № 0</p> <p><i>1. Загальні вимоги мінімальних стандартів мережі «Золотий ключ» не містить вимогу:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. до фірмового стилю;2. до розміщення локальних нормативних документів;3. до впровадження системи «Таємний гість»;4. до безпеки клієнтів готелю. <p><i>2. Який стиль інтер'єру вважається «стилем зірок» і поєднує в собі абстрактні, яскраві кольори, екзотичні природні матеріали в обробці:</i></p> <ol style="list-style-type: none">а) арт-деко;б) арт-нуво;в) фьюжн;г) бароко. <p><i>3. e-Menu – це:</i></p> <ol style="list-style-type: none">а) нова технологія замовлення товарів та послуг клієнтів готелю за допомогою системи готельного телебачення;б) нове програмне забезпечення компанії Microsoft, розроблене для малих готелів;в) нова технологія замовлення блюд за допомогою сенсорних екранів;г) нова технологія вибору умов гри в найпопулярніших казино США. <p>.....</p>
--

Рис. 2.1 – Зразок письмового завдання до ЗМ 1

Знання оцінюється за 5 – бальною системою та згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Проведення підсумкового заліку

Підсумковий залік здійснюється в письмовій формі за білетами, які містять 30 тестових питань, що дають можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни „Інноваційні технології в туризмі” (рис. 2.2).

Умовою допуску до підсумкового заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями та індивідуальної навчально-дослідного завдання для студентів денного навчання (для студентів заочного

навчання з обов'язковим захистом цієї роботи) з оцінкою „відмінно”, „добре” або „задовільно”).

Залікові відповіді оцінюються за бальною системою і згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.7).

<u>Харківська національна академія міського господарства</u> <small>(назва вищого навчального закладу)</small>			
Спеціальність	<u>ГОТ</u>	Семестр	<u>2</u>
Навчальна дисципліна <u>«Інноваційні технології в готельному господарстві»</u>			
ВАРІАНТ № 0			
<i>1. У якості результатів інноваційного проекту можуть виступати:</i>			
1. тільки абсолютні показники тривалості витрат і вигод;			
2. як абсолютні, так і відносні показники ефективності використання ресурсів;			
3. не тільки абсолютні й відносні, а й динамічні показники;			
4. жодної правильної відповіді.			
<i>2. Норма дисконту, при якій чиста приведена вартість дорівнює нулю, характеризує показник:</i>			
1. чиста приведена вартість;			
2. індекс прибутковості;			
3. період окупності з урахуванням дисконтування;			
4. внутрішня норма рентабельності.			
<i>3. Процес страхування ризику від можливих збитків шляхом переносу ризику зміни ціни від однієї особи на іншу називається:</i>			
1. диверсифікацією;			
2. хеджуванням;			
3. страхуванням ризику;			
4. імітаційним моделюванням.			
.....			
Затверджений на засіданні кафедри <u>туризму і готельного господарства</u>			
Протокол № _____ від _____ 200__ р.			
Зав. кафедри _____	(_____)	Екзаменатор _____	(_____)
<small>(підпис)</small>	<small>(прізвище, ініціали)</small>	<small>(підпис)</small>	<small>(прізвище, ініціали)</small>

Рис. 2.2 – Зразок завдання для проведення підсумкового заліку

2.11. Список джерел

Нормативні джерела

1. Закон України “Про авторське право і спільних правах” від 23.12.93.
2. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 19.03.91.
3. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 13.03.92.
4. Закон України “Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності” від 25.03.92.
5. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15.12.93.
6. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 23.12.93.

7. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.10.92 №2705-ХІІ.
8. Закон України «Про внесення змін в Закон України «Про туризм» від 18.11 2003.

Основні навчальні джерела

1. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание: учеб. пособие / С. И. Байлик – 2-е изд., перероб и допов. – К. : Дакор, 2006. – 288 с.
2. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство : учебник / С. И. Байлик. - 2-е изд. - К. : Дакор, 2009. – 368 с.
3. Банько В. К. Будівлі, споруди та обладнання туристських комплексів : навч. посіб. / В. К. Банько. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Д. : Акор, 2008. – 328 с.
4. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, Фенікс 2003. – 440 с.
6. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком / С. М. Ілляшенко. – Суми: Університ. кн., 2003. – 278 с.

Додаткові навчальні джерела

1. Бойко М. Г. Організація готельного господарства: підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 494 с.
2. Бубенко П. Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку : [монографія] / П. Т. Бубенко. – Х.: НТУ «ХПІ», 2002. – 316 с.
3. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В. П. Семіноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
4. Изотова М. Инновации в социокультурном сервисе и туризме / М. Изотова, Ю Матюхина. – М.: Прогресс, 2008. – 244 с.
5. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. / М. А. Йохна, В. В. Стадник [Текст] – К.: Вид.-й центр «Академія», 2005. – с. 25.
6. Кизим Н. А. Оценка и прогнозирование неплатежеспособности предприятий : [монографія] / Н. А.Кизим, И. С. Благун, Ю. С. Копчак. – Х.: ИНЖЭК, 2004. – 144 с.
7. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность : [монографія] / Д. И. Кокурин. – М. : Зкзамен, 2001. – 576 с.
10. Сокол Т. Г. Організація обслуговування в готелях і туркомплексах : підручник / Т. Г. Сокол. – К.: Альтерпрес, 2009. – 447 с.
11. Федулова Л. І. Інноваційна економіка. Підручник. [Текст] / Л. І. Федулова – К.: Либідь, 2006. – 477 с.
12. Філіпенко А.С. Економічний розвиток сучасної цивілізації : навч. посіб. [Текст] А. С. Філіпенко – 3-є вид., перероб. і допов. – К.: Знання України, 2006. – 316 с. – с. 6.
13. Чухрай Н. І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове і логістичне забезпечення : [монографія] / Н. І. Чухрай. – Л.: Львів, політехніка, 2002. – 262 с.

Навчальне видання

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни

«Інноваційні технології в туризмі»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
магістр спеціальностей 8.14010101 – «Готельна і ресторанна справа»,
8.14010301 – «Туризмознавство»)

Укладачі: **ВЛАЩЕНКО** Наталія Миколаївна,
ТОНКОШКУР Максим Васильович

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*
В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гавриліна*

План 2012, поз. 334 Р

Підп. до друку 29.03.2013 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 1,6
Зам. № 9051

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.